

Delårsrapport 2020

Perioden januari–augusti

Dokumentnamn Delårsrapport 2020		Dokumenttyp Redovisning	Omfattning Alla nämnder och bolag samt revisorerna
Dokumentägare Kommunchef	Dokumentansvarig Redovisningschef	Publicering Internt och externt	
Författningsstöd Kommunallagen (2017:725) och lagen om kommunal bokföring och redovisning (2018:597)			
Beslutad	Bör revideras senast	Beslutsinstans Fullmäktige	Diarienummer KS 2020/300-00
Revideringar	Vad revideringen avsett		

Kommunstyrelsens ordförande har ordet

Ludvika är framtidens, tillväxtens och möjligheternas kommun. Det är vår vision som anger vad vi ska sträva efter och arbeta för. Vi prioriterar barn och unga, arbete och näringsliv samt invånarnas livsmiljö. Denna delårsrapport redovisar översiktligt hur det gick för kommunen under årets första åtta månader.

Corona. Det här året har starkt präglats av pandemin och vi är fortfarande mitt i den. Jag vill rikta ett varmt tack för alla fantastiska insatser som har gjorts av så många för att ta hand om drabbade, minska smittspridningen och hålla igång vårt samhälle. För vissa har pandemin påverkat vardagen högst påtagligt. Exempelvis har äldre personer och andra riskgrupper fått begränsa sina nära kontakter. Vissa företag har fått se sina intäkter falla, och anställda har permitterats. Inom den kommunala verksamheten kan det nämnas att äldreomsorgens brukare och personal förstås har påverkats kraftigt och att gymnasieeleverna fick studera på distans under vårterminen.

Jag är både glad och stolt över alla nya lösningar som med kort varsel har genomförts för att hantera den nya situationen. Jag tänker på Shoppingbudet – den service i form av hemleverans av varor till riskgrupper som fortfarande utför tack vare Unika Ludvika, föreningar, bilhandlare, butiker och kommunen. Ett annat exempel är att bland andra de största arbetsgivarna ABB och kommunen köpte presentkort från Unika Ludvika till sina anställda, för att visa sin uppskattning och samtidigt stötta den lokala handeln i en svår tid.

Kommunen fortsätter utvecklas. Ett av våra mål är att bli en av landets bästa skolkommuner. Därför är det extra roligt att andelen utbildad personal ökar i förskolan, att det jämfört med tidigare år var ännu fler avgångselever i årskurs 9 som hade tillräckliga betyg för att kunna söka till ett gymnasieprogram samt att avgångsbetygen steg i gymnasiet.

Det går bra ekonomiskt. Kommunen har gjort överskott de fem senaste åren och trots pandemin ser det ut att bli ett ordentligt plus även innevarande år. Överskott behövs bland annat för att finansiera investeringar och som en buffert för att möta oförutsedda händelser. En stark ekonomi och god ekonomisk hushållning ger handlingsfrihet och möjligheter till utveckling, till nytta för kommunens invånare och det lokala näringslivet.

Stort tack till alla er som genom arbete och engagemang bidrar till att utveckla vår kommun.

Ludvika i oktober 2020

Leif Pettersson
Kommunstyrelsens ordförande

Innehåll

1	Förvaltningsberättelse	4
1.1	Översikt av kommunens mål för verksamhet och ekonomi	4
1.2	Kommunens verksamhetsmål.....	5
1.3	Kommunens ekonomiska resultat	7
1.4	Kommunens balanskravsresultat	8
1.5	Nämndernas driftverksamhet.....	9
1.6	Nämndernas investeringar	11
1.7	Kommunens och koncernens resultat och ekonomiska ställning	12
1.8	Uppföljning av om kommunens utveckling ligger i linje med god ekonomisk hushållning	14
1.9	Händelser av väsentlig betydelse.....	15
1.10	Coronautbrottet ger osäkra prognoser.....	16
1.11	Redovisningsprinciper	17
2	Resultaträkning	18
3	Balansräkning.....	19
4	Verksamhetsmål och resultatmätt.....	20
4.1	Fem verksamhetsmål som mäts med 18 resultatmätt	20
4.2	Delårsuppföljning av resultatmåten.....	22

1 Förvaltningsberättelse

Denna delårsrapport visar översiktligt hur det gick för kommunen och de kommunala bolagen under perioden januari–augusti 2020. Bland annat görs en samlad bedömning av om kommunens övergripande verksamhetsmål och finansiella mål kommer att nås 2020. Kombinationen av verksamhetsmässiga och finansiella mål, som enligt kommunallagen i bägge fallen ska vara av betydelse för god ekonomisk hushållning, tar sikte på kommunens förmåga att bedriva verksamheten ändamålsenligt och kostnadseffektivt i enlighet med fullmäktiges intentioner och prioriteringar.

Ett ekonomiskt delårsbokslut har upprättats för perioden januari–augusti 2020. En prognos lämnas för helåret 2020.

1.1 Översikt av kommunens mål för verksamhet och ekonomi

Bedömning av om målen för god ekonomisk hushållning kommer att uppnås 2020

Verksamhetsmål	En av landets bästa skolkommuner	Nej
	En bra kommun att växa upp i	Nej
	En tillväxtkommun	Delvis
	En bra kommun att leva i	Nej
	En miljövänlig kommun	Nej
Finansiellt mål	Resultat 2 procent av skatteintäkter och generella statsbidrag	Ja

Delårsuppföljningen av fullmäktiges fem verksamhetsmål pekar på förbättringar och en positiv utveckling för vissa av de resultatmått som visar konkreta aspekter av målen och som används för att bedöma hur väl de nås. Betygen har förbättrats på gymnasiet, utbyggnaden av bredband fortsätter i hela kommunen och det har blivit en minskad energianvändning i kommunens lokaler.

Uppföljningen tyder på att ett av fullmäktiges fem verksamhetsmål, *En tillväxtkommun*, kan komma att delvis uppnås under 2020. Övriga mål kommer troligen inte att nås.

Prognosen för helåret 2020 tyder på att fullmäktiges enda finansiella mål kommer att nås, *ett resultat för kommunen efter finansiella poster på 2 procent av skatteintäkter och generella statsbidrag motsvarande 34,2 miljoner kr*. Enligt prognos blir det ett resultat på 2,4 procent eller 43 miljoner kr. Den positiva avvikelsen på 9 miljoner kr uppstår trots 11 miljoner kr i lägre skatteintäkter än budgeterat till följd av coronautbrottet och trots att nämnderna sammantaget i år väntas förbruka 21 miljoner kr mer än sina tilldelade driftmedel. Men på plussidan finns 40 miljoner kr netto i högre generella statsbidrag och utjämning, främst kopplat till corona.

En mer utförlig uppföljning av resultatmått och verksamhetsmålen redovisas i avsnitt 1.2 och i kapitel 4. Det ekonomiska resultatet redovisas i avsnitt 1.3.

1.2 Kommunens verksamhetsmål

Delårsuppföljning av verksamhetsmålen 2020

	Resultatmätt				Genomförda målaktiviteter	Bedömning av om 2020 års målvärde kommer att nås vid årets slut
	Utfall			Målvärde		
	2018	2019	2020 delår	2020	2020 delår	
En av landets bästa skolkommuner						
Kommunranking för genomsnittligt meritvärde i grundskolans åk 9 (1–290, där 1=bästa kommun)	211	198	saknas	72	-	Nej
Kommunranking för genomsnittlig betygspoäng i gymnasiets åk 3 (1–290, där 1=bästa kommun)	81	251	saknas	72	-	Nej
En bra kommun att växa upp i						
Andel ungdomar med framtidstro	90 %	87 %	saknas	95 %	73 %	(Ja)
Andel ungdomar med möjl. att påverka dem som bestämmer i kommunen	25 %	17 %	saknas	35 %	88 %	Nej
Andel ungdomar som har upplevt otrygga situationer	33 %	29 %	saknas	10 %	78 %	Nej
Andel öppet arbetslösa unga 18–24 år	6,0 %	6,7 %	7,6 %	4,0 %	-	Nej
En tillväxtkommun						
Antal invånare	26 946	26 898	26 746	28 000	-	Nej
Antal nybyggda bostäder	10 ¹	7 ¹	23 ¹ (65) ²	500 ²	-	Nej
Andel hushåll med tillgång, eller absolut närhet, till snabbt bredband	87 %	90 %	91 % ³	90 %	-	Ja
Företagens betyg på kommunens service (0–100, där 100=bäst)	75	82	saknas	80	60 %	Ja
Andel öppet arbetslösa vuxna 25–64 år	4,7 %	4,9 %	5,6 %	3,0 %	-	Nej
En bra kommun att leva i						
Invånarnas betyg på kommunen som en bra plats att bo och leva på (0–100, där 100=bäst)	53	50	saknas	60	75 %	Nej
Invånarnas betyg på kommunens bemötande och tillgänglighet (0–100, där 100=bäst)	55	51	saknas	60	67 %	Nej
Invånarnas betyg på kommunen som en trygg och säker plats att bo på (0–100, där 100=bäst)	52	50	saknas	65	80 %	Nej
En miljövänlig kommun						
Andel hushållsavfall som återvinns	31 %	34 %	saknas	65 %	100 %	Nej
Andel ekologiska livsmedel i kommunorganisationen	42 %	37 %	36 %	60 %	-	Nej
Koldioxidutsläpp från kommunorganisationens bilresor, ton CO ₂ per årsarbetare	0,19	0,19	saknas	0,20	67 %	Ja
Energianvändning i kommunorganisationens lokaler, kWh per m ²	162	166	85 ³	139	-	Nej

1. Under året

2. Under femårsperioden 2016–2020

3. Första halvåret

Målet *En av landets bästa skolkommuner kommer troligen inte att uppnås 2020.* Målet har två resultatmått, men inget av dessa kan redan nu följas upp med ett slutgiltigt utfall. Men preliminärt ligger avgångsbetygen i grundskolan kvar på ungefär samma nivå som i fjol, medan de preliminära avgångsbetygen i gymnasiet steg jämfört med förra året. Det är inte troligt att detta räcker för att kommunens målsatta rankingplacering ska nås.

Målet *En bra kommun att växa upp i kommer troligen inte att uppnås 2020.* Ett av de fyra måtten kan följas upp med ett halvårsutfall. Ungdomsarbetslösheten har stigit, och årets målnivå kommer inte nås. För övriga mått kan bara den osäkrare indirekta uppföljningen göras, via de målaktiviteter som har genomförts under året. Att åtta av elva aktiviteter (73 procent) har genomförts tyder på att årets målsättning kan vara på väg att nås för ungdomars framtidstro. Trots många genomförda aktiviteter är det däremot inte troligt att ungas möjlighet att påverka kommunala beslutsfattare respektive ungas trygghet kommer förbättras så mycket som skulle krävas för att nå årets målvärde.

Målet *En tillväxtkommun kan komma att uppnås delvis 2020.* Fyra av de fem måtten följs upp med halvårsutfall. Av dessa kommer helt säkert utbyggnaden av bredband via fiber att nå årets ambitionsnivå. Även företagens betyg på kommunens service kan komma att nås, eftersom fjolårets betyg var klart högre än årets målvärde. Trots relativt många nya bostäder kommer byggandet inte nå den uppsatta ambitionsnivån. Tyvärr har folkmängden sjunkit och arbetslösheten ökat.

Målet *En bra kommun att leva i kommer troligen inte att uppnås 2020.* De tre måtten säger att invånarna ska bli mer nöjda med att bo och leva i kommunen, bli mer nöjda med kommunens bemötande och tillgänglighet samt känna sig mer trygga. Måtten följs upp via målaktiviteterna. Att totalt tre av fyra av aktiviteterna har genomförts, skulle kunna tyda på att årets ambitionsnivåer kan komma att nås när årets utfall redovisas i december. Men oavsett hur det går med aktiviteterna är det inte troligt att måttens målvärden är på väg att nås. För alla tre mått gav nämligen invånarna mycket lägre betyg 2019, jämfört med 2020 års målvärde. Det skulle därför krävas historiskt stora förbättringar i år för att målvärdena ska uppnås – större än vad som är troligt på bara ett år.

Målet *En miljövänlig kommun kommer troligen inte att uppnås 2020.* Två av de fyra måtten följs upp med halvårsutfall. Det är positivt att det har blivit en lägre energianvändning i kommunens lokaler, även om minskningen inte är tillräcklig för att årets målvärde ska kunna nås. Däremot har det blivit mindre ekologiska livsmedel i den mat som kommunen serverar, och årets ambitionsnivå kommer inte att nås. Klimatpåverkan av kommunorganisationens resor med bil kan årets ambitionsnivå komma att nås, eftersom fjolårets nivå var klart lägre (bättre) än den som ska nås i år. Men hushållsavfallets återvinningsgrad kommer inte nå årets målvärde, trots stora förbättringar genom det nya moderna avfallssystem som började införas hösten 2019.

En mer utförlig uppföljning av vissa av resultatmåtten redovisas i kapitel 4.

1.3 Kommunens ekonomiska resultat

Kommunen får större delen av intäkterna i form av skatt från invånarna samt bidrag från staten. En kommun ska ha en god ekonomisk hushållning i sin verksamhet. En aspekt av det är att inte förbruka alla intäkter i den löpande verksamheten, utan att reservera en viss del som ett överskott. Ett överskott behövs bland annat för att kunna finansiera kommande investeringar och som en buffert för att möta konjunktursvängningar och oförutsedda händelser.

Enligt fullmäktiges ekonomiska plan för 2020 (budgetbeslut den 3 juni 2019 § 89) ska kommunen i år bedriva verksamhet för 98 procent av de förväntade skatteintäkterna och generella statsbidragen på totalt drygt 1,7 miljarder kr. Resterande 2 procent av intäkterna ska bli ett överskott – ett resultat efter finansiella poster – på 34,2 miljoner kr.

För delårsperioden januari–augusti är det budgeterat ett resultat efter finansiella poster på 4,6 miljoner kr. För årets första åtta månader uppgick överskottet till 55,0 miljoner kr, alltså 50,4 miljoner kr mer än periodens budgeterade nivå.

Kommunens resultat, miljoner kronor

	Januari–augusti 2020			Helår 2020		
	Budget	Utfall	Avvikelse	Budget	Prognos	Avvikelse
Resultat efter finansiella poster	4,6	55,0	+ 50,4	34,2	42,7	+ 8,5
Extraordinära poster	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Resultat	4,6	55,0	+ 50,4	34,2	42,7	+ 8,5
Resultat efter finans. poster. Andel av skatteintäkter o gen. statsbidrag	0,4 %	4,6 %	+ 4,2	2,0 %	2,4 %	+ 0,4

Hela resultaträkningen redovisas i kapitel 2.

Både lägre kostnader och högre intäkter än planerat bidrar till att delårsperiodens resultat överträffade det budgeterade beloppet med drygt 50 miljoner kr. Omkring 27 miljoner kr beror på en troligen tillfälligt lägre personalkostnad, i form av en under januari–augusti gynnsam förändring av nämndernas personalskulder till de anställda. Närmare 19 miljoner kr utgörs av högre statsbidrag än budgeterat, främst kopplat till corona.

Delårsperiodens resultat på 55,0 miljoner kr efter finansiella poster motsvarar 4,6 procent av skatteintäkter och generella statsbidrag och ligger därmed över kommunens mål på 2 procent för helåret. Generellt har det för kommunsektorn utvecklats en tumregel för god ekonomisk hushållning som anger att resultatnivån över tid bör ligga kring 2 procent. I en enskild kommun kan dock den eftersträlvade nivån vara antingen lägre eller högre beroende på de lokala förutsättningarna.

Enligt prognos blir det ett överskott kring 43 miljoner kr till årets slut, cirka 9 miljoner kr mer än budgeterade 34,2 miljoner kr. Prognosens resultat på 2,4 procent innebär att fullmäktiges överskottsmål om 2 procent uppnås. Men den pågående coronapandemin medför att osäkerheten är mycket stor i denna prognos.

Den prognosticerade positiva avvikelsen kring 9 miljoner kr uppstår trots 11 miljoner kr i lägre skatteintäkter än det budgeterade beloppet, genom

lågkonjunkturen till följd av coronautbrottet. Resultatet tyngs också av att nämnderna sammantaget väntas överskrida sin tilldelade driftbudget med 21 miljoner kr. Men på plussidan finns 40 miljoner kr netto i generella statsbidrag och utjämning, som utgörs av 49 miljoner kr i nya bidrag som har tillkommit under året med anledning av coronaviruset men också 9 miljoner kr lägre belopp än budgeterat i de olika utjämningsystemen.

Nämndernas prognostiserade överskridande av verksamhetens nettokostnader kommer framförallt från social- och utbildningsnämndens verksamhetsområde individ- och familjeomsorg (IFO) samt från samhällsbyggnadsnämndens taxefinansierade verksamheter vatten och avlopp (VA) och återvinning.

Nämndernas driftprognoser inbegriper de åtgärder i respektive handlingsplan, på nästan 33 miljoner kr för att få ekonomi i balans till årets slut, som nämnderna under året har beslutat om. Bakgrunden är att nämnderna tre gånger under pågående år rapporterar till kommunstyrelsen hur det går med de övergripande verksamhetsmålen och med ekonomin. Vid samma tillfällen rapporterar ekonomichefen kommunens resultat och balanskravsresultat. Vid avvikelser mot driftbudgeten som enligt prognos väntas kvarstå till årets slut, ska nämnderna på eget initiativ vidta och rapportera korrigerande åtgärder.

1.4 Kommunens balanskravsresultat

För helåret 2020 väntas kommunen uppfylla det lagstadgade kravet på minst ett nollresultat. Prognosen pekar på ett positivt balanskravsresultat (överskott) på närmare 43 miljoner kr. Det förtjänar dock att upprepas att coronapandemin medför att osäkerheten är mycket stor i denna prognos.

Kravet på en ekonomi i balans omfattar alla kommuner och är en del i att ha en god ekonomisk hushållning i verksamheten, som i sin tur syftar till långsiktigt hållbara finanser. Balanskravets tumregel är att inte bedriva mer verksamhet än vad som täcks av de löpande intäkterna. Verksamheten ska alltså inte finansieras genom lån och skuldsättning. Bakom detta ligger den grundläggande idén om att varje generation ska bära kostnaderna för den kommunala service som den konsumerar.

Balanskravets nollresultat ska ses som en miniminivå. I normalfallet behövs ett överskott, för att bland annat kunna finansiera framtida investeringar och som en buffert mot konjunktursvackor och oförutsedda händelser. Ett nollresultat är inte tillräckligt för att kravet på god ekonomisk hushållning ska vara uppfyllt.

Enligt lag ska budgeten upprättas så att intäkterna överstiger kostnaderna. Kommunen har i år budgeterat ett överskott på cirka 34 miljoner kr, motsvarande 2 procent av skatteintäkter och generella statsbidrag.

Om underskott ändå uppstår i årsbokslutet, ska det enligt lag återställas med motsvarande överskott inom tre år. Det finns noga angivet hur balanskravsresultatet ska beräknas genom så kallade balanskravsjusteringar i en balanskravsutredning. Huvudregeln är att rensa det redovisade resultatet från sådana poster som inte härrör från den egentliga verksamheten, vilket i praktiken oftast handlar om realisationsvinster och -förluster.

Vid beräkningen av balanskravsresultatet har därför det redovisade resultatet rensats för en reavinst på 0,9 miljoner kr, efter en fastighetsförsäljning. Det ger ett prognosticerat överskott med omkring 42 miljoner kr, eller cirka 8 miljoner kr mer än budgeterat. Om prognosen slår in skapas i år ett önskat överskott och handlingsutrymme som är en del av god ekonomisk hushållning.

Kommunens balanskravsutredning, miljoner kronor

	Januari- augusti 2020	Helår 2020		
	Utfall	Budget	Prognos	Avvikelse
Redovisat resultat	55,0	34,2	42,7	+ 8,5
Balanskravsjusteringar	- 0,9	0,0	- 0,9	- 0,9
Resultat efter balanskravsjusteringar	54,1	34,2	41,8	+ 7,6
Resultatutjämningsreserv	0,0	0,0	0,0	0,0
Balanskravsresultat	54,1	34,2	41,8	+ 7,6

1.5 Nämndernas driftverksamhet

Kommunen utför samhällsservice och myndighetsutövning inom en rad olika områden. Barnomsorg, skola, socialtjänst och äldreomsorg är de beloppsmässigt största verksamheterna. I övrigt kan nämnas exempelvis räddningstjänst, bibliotek, fritid, miljötillsyn och näringslivsfrågor.

Enligt fullmäktiges budgetbeslut ska nämnderna i år bedriva verksamhet för drygt 1,7 miljarder kr netto (kostnader minus intäkter).

Nämndernas driftkostnader netto, miljoner kronor

	Januari-augusti 2020			Helår 2020		
	Budget	Utfall	Avvikelse	Budget	Prognos	Avvikelse
Kommunstyrelsen	75,8	65,2	+ 10,6	112,8	108,9	+ 3,9
Kultur- och fritidsnämnden	29,9	28,3	+ 1,6	41,0	41,6	- 0,6
Samhällsbyggnadsnämnden	93,2	100,0	- 6,9	121,5	137,1	- 15,6
Myndighetsnämnden miljö och bygg	8,1	6,2	+ 1,9	12,6	12,0	+ 0,6
Social- och utbildningsnämnden Utbildning*	307,5	278,9	+ 28,6	461,0	457,0	+ 4,0
Social- och utbildningsnämnden IFO*	108,7	121,2	- 12,5	163,0	180,0	- 17,0
Vård- och omsorgsnämnden	392,0	386,9	+ 5,1	578,5	572,5	+ 6,0
Räddningsnämnden Dala Mitt (RDM)**	22,6	24,0	- 1,4	33,9	36,7	- 2,7
Västerbergslagens utbildningsförbund (VBU)**	122,5	122,5	0,0	183,8	183,8	0,0
Revisionen	0,4	0,5	- 0,1	1,2	1,2	0,0
Totalt	1 160,7	1 133,8	+ 26,9	1 709,4	1 730,8	- 21,4

* Nämndens driftbudget delas upp efter beslut i fullmäktige

** Ludvika kommuns kostnad för respektive kommunalförbund

Under årets första åtta månader hade nämnderna sammantaget 27 miljoner kr lägre driftkostnader netto jämfört med periodens budgeterade nivå på drygt 1,2 miljarder kr.

Hela periodens positiva avvikelse förklaras av tillfälligt lägre personalkostnader, i form av en gynnsam förändring av personalskulden till de anställda med 27 miljoner kr. Denna post väntas minska och gå mot noll till årets slut.

Främst social- och utbildningsnämndens verksamhetsområde utbildning (29 miljoner kr) och kommunstyrelsen (11 miljoner kr) hade lägre kostnader än budgeterat, medan social- och utbildningsnämnden IFO hade störst överskridande (12–13 miljoner kr).

Periodens positiva avvikelse för utbildningsområdet förklaras främst av tillfälligt lägre personalkostnader, i form en förändring av personalskulden med 17 miljoner kr. I övrigt finns bland annat lägre verksamhetskostnader dels kopplade till lägre barn- och elevvolymen än beräknat, dels kopplade till coronapandemin.

Kommunstyrelsens positiva avvikelse på nära 11 miljoner kr för den löpande verksamheten beror bland annat på ej tillsatta tjänster. Till följd av corona finns också lägre kostnader för utbildningar liksom arvoden för politiska möten.

Kostnadsöverskridandet med drygt 12 miljoner kr för IFO gäller både barn- och ungdomsvård, ekonomiskt bistånd och beroendevård.

Av samhällsbyggnadsnämndens negativa avvikelse på nära 7 miljoner kr beror 5–6 miljoner kr på lägre intäkter än budgeterat inom teknik och projekt (tidigare gata och park).

Vård- och omsorgsnämndens positiva avvikelse beror i första hand på drygt 6 miljoner kr i intäkter från staten som kompensation för sjuklönekostnader, där insatsen är en del i statens generella stödinsatser kopplade till corona.

Under perioden januari–augusti 2020 hade nämnderna totalt sett merkostnader kopplade till coronaviruset och sjukdomen covid-19 på närmare 8 miljoner kr, varav merparten avser vård- och omsorgsnämnden. För dessa kostnader har ansökan om statsbidrag lämnats till socialstyrelsen.

Trots delårsperiodens positiva avvikelse på 27 miljoner kr pekar prognosen för helåret på att nämndernas löpande driftkostnader netto blir drygt 21 miljoner kr högre än den tilldelade nivån. Huvudförklaringen är, som redan har nämnts, att delårsperiodens tillfälligt lägre personalkostnader med 27 miljoner väntas minska och gå mot noll till årets slut. I övrigt finns bland annat fortsatta kostnadsöverskridanden för VA och återvinning, liksom för IFO. Ett annat exempel är coronarelaterade intäktsbortfall inom samhällsbyggnadsnämndens verksamhetsområde fritid och idrott.

Störst prognosticerade överskridanden finns för social- och utbildningsnämnden IFO avseende insatser för barn och unga, placeringar samt ekonomiskt bistånd (17 miljoner kr), samhällsbyggnadsnämndens taxefinansierade verksamheter VA och återvinning (11 miljoner kr), samhällsbyggnadsnämndens skattefinansierade

verksamhet främst teknik och projekt (4 miljoner kr), kommunens medlemskap i Räddningsnämnden Dala Mitt (3 miljoner kr) samt kultur- och fritidsnämnden (1 miljon kr).

Samtidigt väntas lägre kostnader än budgeterat för främst vård- och omsorgsnämnden (6 miljoner kr), social- och utbildningsnämnden utbildning (4 miljoner kr), kommunstyrelsen (4 miljoner kr) samt myndighetsnämnden miljö och bygg (1 miljon kr).

Kommunens medlemskap i Västerbergslagens utbildningsförbund (VBU) beräknas hålla budget. Detsamma gäller revisionen.

Nämndernas totala driftbudget väntas överskridas trots genomförda och planerade åtgärder på totalt cirka 33 miljoner kr i nämndernas handlingsplaner för att få ekonomin i balans till årets slut, där åtgärderna alltså beaktas i de lämnade prognoserna.

Under resterande del av året finns det möjlighet för nämnderna att påverka det prognosticerade kostnadsöverskridandet, varav större delen finns inom den skattefinansierade delen av verksamheten. Resterande belopp finns inom VA respektive återvinning som bedrivs inom koncernbolaget WBAB. På sammanträdet den 23 juni 2020 § 129 gav kommunstyrelsen kommunchefen i uppdrag att se till att det tillkommer åtgärder på 10,7 miljoner kr, utöver de redan rapporterade åtgärderna i nämndernas handlingsplaner på sammantaget 28 miljoner kr, för att årets driftbudget avseende den skattefinansierade verksamheten ska hållas utan avvikelser. För den taxefinansierade verksamheten höjdes VA-taxan den 1 juli 2020.

1.6 Nämndernas investeringar

Investeringar i exempelvis lokaler, anläggningar och ny teknik görs för att långsiktigt utveckla kommunen och verksamheterna till nytta för invånarna.

Enligt fullmäktiges beslut ska nämnderna i år investera för totalt 150 miljoner kr. Närmare 120 miljoner kr ligger hos samhällsbyggnadsnämnden, varav större delen avser investeringar som koncernbolaget WBAB bedriver inom VA (67 miljoner kr) och återvinning (4 miljoner kr). Resterande del av nämndens anslag avser exempelvis gata-park, vägar och fastigheter (totalt 48 miljoner kr). Näst störst anslag har kommunstyrelsen (20 miljoner kr), där IT-relaterade investeringar dominerar.

Av årets investeringsanslag på 150 miljoner kr har 80 miljoner kr (53 procent) bokförts under årets första åtta månader.

Enligt prognosen för helåret 2020 väntas totalt sett nära 143 miljoner kr av anslagen (95 procent) användas, vilket historiskt sett är en stor andel. Resterande 7 miljoner kr väntas inte att tas i anspråk i år. Av dessa kan nämnas cirka 3 miljoner kr för IT-investeringar hos kommunstyrelsen – bland annat bredbandsutbyggnad och försening av införandet av Microsoft Office 365 – och 1 miljon kr i inventarier till förskoleavdelningar som har försenats.

Nämndernas investeringar, miljoner kronor

	Januari–augusti 2020			Helår 2020		
	Totalt anslag	Utfall	Avvikelse	Totalt anslag	Prognos	Avvikelse
Kommunstyrelsen	19,9	2,9	-17,0	19,9	17,0	-2,9
Kultur- och fritidsnämnden	5,3	1,8	-3,5	5,3	5,3	0,0
Samhällsbyggnadsnämnden, skattefinansierad verksamhet	48,3	21,9	-26,4	48,3	45,2	-3,1
Samhällsbyggnadsnämnden, taxefinansierad verksamhet	71,4	52,3	-19,1	71,4	71,4	0,0
Social- och utbildningsnämnden	3,1	0,0	-3,1	3,1	2,0	-1,1
Vård- och omsorgsnämnden	2,0	0,6	-1,4	2,0	2,0	0,0
Totalt	150,0	79,5	-70,5	150,0	142,9	-7,1

Årets investeringsanslag på 150 miljoner kr utgörs inte bara av 2020 års budgeterade investeringsmedel på 148 miljoner kr, utan även av de 2 miljoner kr netto som enligt fullmäktiges beslut den 6 april 2020 § 41 har omfördelats från 2019 till 2020 för att säkerställa utförande av pågående och ej utförda projekt av strategisk betydelse. Färdigställandet av ombyggnaden av Gonäs reningsverk (samhällsbyggnadsnämnden), inventarier till nya förskolor (social- och utbildningsnämnden) och lekutrustning till den nya multiarenan i Fredriksberg (kultur- och fritidsnämnden) är tre av de investeringsprojekt som nu säkerställs under 2020 efter denna omfördelning.

1.7 Kommunens och koncernens resultat och ekonomiska ställning

Ludvika kommun är politiskt styrd med fullmäktige som högsta beslutande organ. Verksamheten bedrivs i kommunens nämndsorganisation och i bolag.

Kommunen. Den verksamhet som bedrivs i kommunens egna nämnder samt den verksamhet som bedrivs tillsammans med andra kommuner i så kallade gemensamma nämnder och kommunalförbund.

Koncernen. Den kommunala koncernen är kommunen tillsammans med de kommunala bolagen.

Kommunen, miljoner kronor

	Prognos helår 2020	Utfall jan–aug 2020	Helår 2019	Helår 2018	Helår 2017	Helår 2016
Intäkter	2 290	1 531	2 438	2 246	2 186	2 124
Kostnader	- 2 247	- 1 476	- 2 215	- 2 223	- 2 148	- 2 098
Resultat	43	55	223	23	28	26
Soliditet	-	51 %	48 %	40 %	43 %	45 %
Soliditet inkl. pensionsförpliktelser	-	24 %	22 %	12 %	11 %	8 %
Investeringar (netto)	143	80	227	158	174	94
Långfristig låneskuld	-	331	328	474	479	464

Främst tack vare större statsbidrag än väntat är kommunens resultat för årets åtta första månader 55 miljoner kr, men tros bli 43 miljoner kr när årets år slut. 2019 års resultat på 223 miljoner kr är inte jämförbart med övriga år, eftersom det påverkades av ett stort engångsbelopp i form av en reavinster efter en aktieförsäljning till Ludvika kommun Stadshus AB. Utan reavinst hade det i fjol blivit ett resultat på 38 miljoner kr.

Årets delårsresultat ökar soliditeten med 3 procentenheter exklusive pensionsåtaganden och med 2 procentenheter inklusive pensionsåtaganden. Även det prognostiserade resultatet kommer att påverka på soliditeten positivt.

En betydande del av kommunens verksamhet bedrivs i bolagsform – bland annat uthyrning av bostäder, förvaltning av kommunala lokaler samt produktion och försäljning av energi. I vissa fall är kommunen ensam ägare och i andra fall finns även andra. Ludvika kommun Stadshus AB är moderbolag för alla de bolagen som kommunen äger helt eller delvis.

Koncernen, miljoner kronor

	Prognos helår 2020	Utfall jan-aug 2020	Helår 2019	Helår 2018	Helår 2017	Helår 2016
Intäkter	3 243	1 830	3 044	2 703	2 582	2 515
Kostnader	- 3 170	- 1 712	- 2 960	- 2 668	- 2 523	- 2 458
Resultat	73	118	84	36	59	57
Soliditet	-	26 %	26 %	26 %	28 %	29 %
Soliditet inkl. pensionsförpliktelser	-	23 %	22 %	21 %	23 %	23 %
Långfristig låneskuld	-	2 374	2 023	1 080	1 504	1 322

Kommunkoncernens resultat för årets första åtta månader uppgick till 118 miljoner kr och årsprognosen pekar på 73 miljoner kr. Det skulle innebära 11 miljoner kr lägre resultatnivå än fjolårets 84 miljoner kr, vilket är kopplat till lägre prognostiserat resultat hos flera av de kommunala bolagen.

Resultat, miljoner kronor

Kommunen			Koncernen	
Budget helår 2020	Utfall jan- aug 2020	Prognos helår 2020	Utfall jan- aug 2020	Prognos helår 2020
34,2	55,0	42,7	117,7	73

Tabellen nedan redovisar de i koncernen ingående bolagens resultat för perioden januari–augusti 2020 samt prognos för helåret 2020. Varje bolag bidrar till kommunkoncernens resultat i förhållande till kommunens ägarandel.

I den sammanställda koncernredovisningen ingår bolag med en kommunal ägarandel som överstiger 20 procent, vilket är en nivå där kommunen anses kunna ha ett inflytande. Även kommunalförbund där kommunens kostnadsandel överstiger 20 procent ingår.

Kommunala bolagens resultat, miljoner kronor

	Ägarandel	2020	
		Utfall jan-aug	Prognos helår
Ludvika kommun Stadshus AB	100 %	-0,1	0
- Ludvika kommunfastigheter AB	100 %	27,2	5
- LudvikaHem AB	100 %	8,9	4
- Tryggheten i Ludvika Fastigheter KB	100 %	1,0	1
- Stora Brunnsvik AB	100 %	-0,5	-1
- Västerbergslagens Kraft AB	100,0 %	-4,9	-2
- Wessman Barken Vatten och Återvinning AB (WBAB)	50 %	0,0	0
- Västerbergslagens Energi AB	28,6 %	15,3	26
- Västerbergslagens Elförsäljning	28,6 %	6,2	9
- Västerbergslagens Elnät	28,6 %	36,9	46
Västerbergslagens utbildningsförbund (VBU)*	76 %	19,1	1

* Avser Ludvika kommuns beräknade andel av kommunalförbundets elever

Den sammanställda redovisningen skapar en helhet av kommunens och bolagens resultat- och balansräkningar. Redovisningen har upprättats enligt förvärvsmetoden med proportionell konsolidering, vilket innebär att endast ägda delar i dotterbolagens resultat- och balansräkningar har tagits in.

1.8 Uppföljning av om kommunens utveckling ligger i linje med god ekonomisk hushållning

Enligt kommunallagen ska en kommun ha en god ekonomisk hushållning i sin verksamhet. Kommunen ska ha både verksamhetsmässiga och finansiella mål som är av betydelse för god ekonomisk hushållning.

Lagens krav innebär att kommunen ska nå de uppsatta målen för verksamheten och samtidigt ha en sund och stabil ekonomi på både kortare och längre sikt. Därmed tar begreppet god ekonomisk hushållning sikte på kommunens förmåga att bedriva verksamheten kostnadseffektivt i enlighet med fullmäktiges intentioner och prioriteringar.

För 2020 kan det anses råda god ekonomisk hushållning om både fullmäktiges fem övergripande verksamhetsmässiga mål och det enda finansiella målet uppnås.

År 2020 ligger dock kommunens utveckling inte i linje med god ekonomisk hushållning. Detta kan konstateras efter en sammanvägd bedömning av delårsuppföljningen av fullmäktiges verksamhetsmål och finansiella mål.

Verksamhetsmålen verkar inte vara på väg att uppnås, åtminstone inte fullt ut. Även om vissa aspekter av målen kommer att uppnås 2020 har så här långt skattemedlen som helhet inte använts på effektivast möjliga sätt.

Däremot väntas enligt prognos det finansiella målet om *ett överskott efter finansiella poster på 2 procent av skatteintäkter och generella statsbidrag (34,2 miljoner kr)* att uppnås. Det prognosticeras också ett positivt balanskravsresultat.

I och med att kommunen prognostiserar lägre kostnader än årets intäkter, så skapas i år ett önskat överskott och handlingsutrymme som är en del av god ekonomisk hushållning. Ett sådant handlingsutrymme ökar förmågan att finansiera investeringar för framtiden och att möta konjunktursvängningar och oförutsedda händelser.

Trots det väntade överskottet är det fortfarande viktigt att nämnderna håller de av fullmäktige tilldelade driftramarna. Detta för att långsiktigt klara kommunens överskottsmål och skapa ett handlingsutrymme som är en del av god ekonomisk hushållning.

Det behövs också långsiktiga analyser av vilken resultatnivå kommunen bör ha. Kommunen har de närmaste åren utmaningar när det gäller just investeringsbehoven, hur mycket som kan finansieras utan upplåning samt de förändringar i verksamhetsvolymerna som väntar genom befolkningsutvecklingen.

1.9 Händelser av väsentlig betydelse

Coronapandemin. Spridningen av det nya coronaviruset och sjukdomen covid-19 har i år fått mycket långtgående konsekvenser för enskilda personer, hela samhället och den globala ekonomin. Sverige gick under våren in i en djup lågkonjunktur, med kraftigt negativa effekter för många företag och därmed även en ökad arbetslöshet.

Även Ludvika kommuns verksamhet och ekonomi påverkas av pandemin på en rad olika sätt. Bland annat drabbas skatteintäkterna, trots de generella ekonomiskt-politiska åtgärder som staten har satt in för att dämpa effekterna på svensk ekonomi. Vidare uppkommer direkta och indirekta kostnader. Precis som övriga sektorn har Ludvika kommun fått riktat statligt stöd, genom ökade generella statsbidrag samt möjlighet till kompensation för extraordinära kostnader kopplade till corona.

En mer utförlig genomgång av pandemins ekonomiska effekter för kommunen redovisas i avsnitt 1.10.

ABB–Hitachi. I många årtionden har ASEA/ABB varit den dominerande arbetsgivaren i Ludvika kommun, med omkring 3 000 sysselsatta under senare år. I och med detta är Ludvika en av mycket få svenska kommuner med ett privat företag som största arbetsgivare. Sedan länge har ABB i Ludvika också varit Dalarnas enskilt största arbetsplats. ABB har nu sålt affärsområdet Power Grids, som i huvudsak finns i Ludvika och Västerås, till den japanska industrikoncernen Hitachi. Den 1 juli 2020 tog Hitachi över majoritetsägandet, medan ABB fortsätter att äga en mindre del under tre år. Det är i dagsläget svårt att veta vilka följder Hitachis köp kan få, inte bara för verksamheten i Ludvika utan också för Ludvika kommun som helhet.

Förändring i nämndsorganisationen som ska genomföras vid årsskiftet 2020/2021. Den 1 juni 2020 § 86 beslutade fullmäktige om en omorganisation som ska genomföras vid årsskiftet 2020/2021. Den 31 december 2020 upphör nuvarande kultur- och fritidsnämnden och samhällsbyggnadsnämnden. De

bägge nämnderna slås samman till en ny nämnd, kultur- och samhällsutvecklingsnämnden, som bildas och träder i kraft den 1 januari 2021.

Vattenledningen till Spendrups Bryggeri. Enligt de ursprungliga planerna skulle en 13 kilometer lång vattenledning från Östansbo vattenverk i Ludvika till Grängesberg ha tagits i drift vid årsskiftet 2013/2014. Ledningen ska förse Spendrups Bryggeri AB med vatten, men ännu har inget vatten levererats. Under våren 2016 beslöt entreprenören, NCC, att lägga om ledningen och arbetet med detta startade under försommaren. Flera kilometer hann läggas och provtryckas med godkänt resultat innan läckage upptäcktes i de senast lagda avsnitten. NCC beslöt därför strax före slutet av 2016 att avvakta med fortsatt läggning och i stället söka felen till läckaget. I april 2017 hävde NCC entreprenaden sedan NCC misslyckats med att få ledningen tät. Kommunen väckte under december 2018 talan mot NCC vid Falu tingsrätt med krav på ersättning från NCC. NCC har under februari 2019 väckt talan i en genstämning mot kommunen. Kommunen bestrider NCC:s krav. Muntlig förberedelse hölls i Falu tingsrätt i april.

1.10 Coronautbrottet ger osäkra prognoser

Det är mycket svårt att överblicka och bedöma den pågående coronapandemins samlade konsekvenser och ekonomiska effekter för en enskild kommun. Osäkerheten gäller både intäkt- och kostnadssidan, och på såväl kortare som längre sikt. Därmed är ovissheten ovanligt stor i de prognoser som lämnas i denna delårsrapport. Det är exempelvis inte lätt att säga hur skatteintäkterna slutligen utvecklar sig och i och med det inte heller hur det ekonomiska resultatet kommer se ut när år 2020 summeras i kommande årsredovisning.

Skatteintäkter

Prognosen över årets skatteintäkter till kommunen bygger på SKR:s senaste skatteunderlagsprognos per 24 augusti 2020. Prognosen innebär att intäkterna blir 11 miljoner kr lägre än det budgeterade beloppet 1 257 miljoner kr.

Riktade coronarelaterade statliga stöd till kommunerna

Ökade generella statsbidrag. Prognosen över årets generella statsbidrag till kommunen innefattar de bidrag som vid delårsperiodens slut, 31 augusti 2020, är formellt beslutade av riksdagen. Prognosen innebär att de generella statsbidragen blir 49 miljoner kr högre än det budgeterade beloppet 487 miljoner kr.

Statlig kompensation för merkostnader. Kommunerna kommer att ges tillfälle att ansöka om statlig kompensation för extraordinära merkostnader kopplade till corona som har uppstått från och med februari. Under året finns två tillfällen att lämna ansökan, första tillfället var 31 augusti och det andra är 30 november. Kommunen räknar med att få kompensation för merkostnader till exempel för högre kostnader för personal och extra materialåtgång.

Generella statliga coronarelaterade ekonomiskt-politiska åtgärder

Kommunen räknar också med att få ta del av några av de generella åtgärder som har satts in för att mildra coronautbrottets effekter på svensk ekonomi.

Full statlig kompensation för sjuklönekostnader. För perioden april–juli tar staten tillfälligt hela kostnaden för alla sjuklöner. Under augusti och september kommer ersättning att lämnas för sjuklönekostnader överstigande 1,07 procent av den totala lönekostnaden.

Nedsatta arbetsgivaravgifter. För perioden mars–juni ges en nedsättning av de sociala avgifterna för maximalt 30 anställda.

1.11 Redovisningsprinciper

Delårsrapportens innehåll följer de minimikrav som *Rådet för kommunal redovisning* (RKR) anger i *Rekommendation 17, Delårsrapport* (nov 2018).

Den ekonomiska redovisningen har i stort sett skett i överensstämmelse med *Lagen om kommunal redovisning och bokföring* (2018:597) och RKR:s rekommendationer.

RKR är normgivande organ för redovisning på det kommunala området, och till god sed hör att följa rekommendationer som ges av normgivande organ.

I denna delårsrapport används samma redovisningsprinciper och beräkningsmetoder som i kommunens senaste årsredovisning för 2019.

De generella statsbidrag som riksdagen beslutade om i februari och juni kopplade till pågående pandemi intäktsredovisas succesivt under året med start i de månader besluten har tagits. Detta görs i enlighet med RKR:s rekommendation.

2 Resultaträkning

Resultaträkning, miljoner kronor

	Kommunen				Koncernen		
	Utfall jan- aug 2019	Utfall jan- aug 2020	Budget helår 2020	Prognos helår 2020	Utfall jan- aug 2019	Utfall jan- aug 2020	Prognos helår 2020
Verksamhetens intäkter	442,5	325,5	443,5	492	727,7	621,9	1 442
Verksamhetens kostnader	-1 489,0	-1 445,7	-2 128,6	-2 198	-1 657,5	-1 615,6	-3 012
Avskrivningar	-48,6	-27,6	-46,0	-46	-93,3	-79,0	-124
Verksamhetens nettokostnader	-1 095,2	-1 147,8	-1 731,1	-1 752	-1 023,1	-1 072,7	-1 694
Skatteintäkter	835,5	842,1	1 257,2	1 246	835,5	842,1	1 246
Generella statsbidrag och utjämning	290,6	343,4	487,0	527	290,7	343,4	527
Verksamhetens resultat	30,8	37,7	13,2	21	103,1	112,8	79
Finansiella intäkter	206,2	20,4	25,0	25	208,3	22,9	29
Finansiella kostnader	-5,6	-3,0	-4,0	-3	-16,4	-16,7	-28
Resultat efter finansiella poster	231,4	55,0	34,2	43	295,0	119,0	80
Extraordinära poster	11,1	0,0	0,0	0	11,0	-1,3	-6
Årets resultat	242,5	55,0	34,2	43	306,0	117,7	74
Resultat efter finansiella poster/ skatter, generella statsbidrag o utjämn.	20,6 %	4,6 %	2,0 %	2,4 %			

3 Balansräkning

Balansräkning, miljoner kronor

	Kommunen		Koncernen	
	31 dec 2019	31 aug 2020	31 dec 2019	31 aug 2020
TILLGÅNGAR				
A. Anläggningstillgångar	1 608,8	1 663,9	3 443,1	3 597,3
- Immateriella anläggningstillgångar	-	-	-	-
- Materiella anläggningstillgångar	1 063,1	1 118,1	3 287,7	3 432,4
- Mark, byggnader och tekniska anläggningar	980,4	1 035,6	2 652,2	3 014,4
- Maskiner och inventarier	81,4	81,3	430,4	416,4
- Övriga materiella anläggningstillgångar	1,2	1,2	1,2	1,2
- Finansiella anläggningstillgångar	545,8	545,8	203,9	155,9
B. Bidrag till infrastruktur	9,7	9,4	9,7	9,4
C. Omsättningstillgångar	659,5	604,6	819,9	955,6
- Förråd m.m.	8,8	7,2	13,6	12,6
- Kortfristiga fordringar	211,3	279,5	321,6	331,4
- Kortfristiga placeringar	-	-	-	-
- Kassa och bank	439,5	317,9	484,7	611,6
SUMMA TILLGÅNGAR	2 278,1	2 277,8	4 273,7	4 552,9
EGET KAPITAL, AVSÄTTNINGAR OCH SKULDER				
A. Eget kapital	1 100,1	1 155,9	1 116,0	1 193,2
- Årets resultat	223,1	55,0	83,9	117,7
- Resultatutjämningsreserv	-	-	-	-
- Övrigt eget kapital	-	-	-	-
B. Avsättningar	132,2	146,9	208,6	225,9
- Avsättningar för pensioner och liknande förpliktelser	85,5	103,4	102,9	123,4
- Andra avsättningar	46,7	43,5	105,7	102,5
C. Skulder	1 045,0	957,0	2 949,2	3 133,8
- Långfristiga skulder	328,2	331,4	2 022,5	2 373,6
- Kortfristiga skulder	716,8	643,6	926,7	760,2
SUMMA EGET KAPITAL, AVSÄTTNINGAR OCH SKULDER	2 278,1	2 277,8	4 273,7	4 552,9
PANTER OCH ANSVARFÖRBINDELSER				
Panter och därmed jämförliga säkerheter	2 030,7	2 024,4	2 030,7	2 024,4
Ansvarförbindelser	602,5	588,4	602,5	630,7
- Pensionsförpliktelser	597,5	583,7	597,5	626,0
- Övriga ansvarförbindelser	5,0	4,7	5,0	4,7

4 Verksamhetsmål och resultatmål

4.1 Fem verksamhetsmål som mäts med 18 resultatmål

Fullmäktige har angivit mål som ska nås

År 2015 beslutade fullmäktige om en vision, tre strategiska målområden och fem kommunövergripande verksamhetsmål, som gäller sedan 2016. Målen gäller för perioden 2016–2020.

Vision, målområden och verksamhetsmål

Vision: Ludvika är framtidens, tillväxtens och möjligheternas kommun	
Strategiska målområden	Övergripande verksamhetsmål
Barn och unga	En av landets bästa skolkommuner En bra kommun att växa upp i
Arbete och näringsliv	En tillväxtkommun
Livsmiljö	En bra kommun att leva i En miljövänlig kommun

Därmed har fullmäktige angivit för kommunens invånare, ledning och personal en ledstjärna (visionen), vilka områden som prioriteras (målområdena) och vad som ska uppnås i verksamheterna (målen). Målen tar sikte på

resultatet för invånarna av kommunens verksamheter och insatser.

Kopplat till varje mål finns resultatmål med målvärden som anger den politiska ambitionsnivån

Fullmäktige har också fastställt totalt 18 resultatmål som visar viktiga aspekter av målen och som vid uppföljningar användas för att bedöma hur väl målen nås.

Den politiska ambitionsnivån för *vad* som konkret ska uppnås och *när* framgår genom att det för varje mått finns ett målvärde för varje år under perioden 2016–2020. Målvärdena innebär att det över tid krävs förbättringar för att målen ska nås. Målvärdena för 2020 antogs av kommunstyrelsen i maj 2019.

Innebörden av beslutade resultatmål och målvärden

En av landets bästa skolkommuner	Grundskoleelevernas kunskapsresultat ska förbättras Gymnasieelevernas kunskapsresultat ska förbättras
En bra kommun att växa upp i	Ungdomars framtidstro ska öka Ungdomar ska kunna påverka kommunen mer Ungdomars trygghet ska öka Fler unga ska jobba, studera eller ha en annan sysselsättning
En tillväxtkommun	Befolkningen ska växa Fler bostäder ska byggas Fler ska ha tillgång till snabbt bredband Företagen ska bli mer nöjda med kommunens service Fler vuxna ska jobba, studera eller ha en annan sysselsättning
En bra kommun att leva i	Invånarna ska bli mer nöjda med att bo och leva i kommunen Kommunens bemötande och tillgänglighet ska förbättras Invånarna ska känna sig mer trygga och säkra
En miljövänlig kommun	Mer hushållsavfall ska återvinnas Kommunen ska servera mer ekologisk mat Klimatpåverkan från kommunens bilresor ska minska Energianvändningen i kommunens lokaler ska minska

Både målen och resultatmåttarna gäller för femårsperioden 2016-2020. Därför kommer man efter utgången av 2020 att kunna följa upp hur väl målen och ambitionsnivåerna för hela perioden har uppnåtts.

Målaktiviteter ska bidra till att resultatmåttens målvärden nås

För vart och ett av resultatmåttarna har varje förvaltning angivit målaktiviteter som de ska jobba med under 2020. Aktiviteterna ska bidra till att resultatmåttens målvärden för 2020 nås, vilket i sin tur ska bidra till att målen nås.

Målen följs upp via resultatmåttarna

Det är alltså de fem verksamhetsmålen som genom en uppföljning av de 18 resultatmåttarna följs upp i denna delårsrapport. Både en *direkt* och en *indirekt uppföljning* tillämpas.

Uppföljningen koncentreras till de mått där den *direkta* metoden är möjlig, det vill säga där det finns ett halvårsutfall för 2020. För dessa mått jämförs i tabellen på sidan 5 halvårsutfallet med det målvärde som ska nås för året 2020. Om ett visst målvärde redan har uppnåtts vid halvårsskiftet eller bedöms komma att nås till årets slut, så innebär det att denna aspekt av målet har nåtts eller bedöms vara väg att nå 2020. I tabellen anges med ett *Ja* eller ett *Nej* om det utifrån halvårsutfallet bedöms att målvärdet kommer att nås vid årets slut.

För övriga resultatmått finns inget utfall för halvårsskiftet. Som ett *indirekt* – och betydligt osäkrare – andrahandsalternativ visas i stället hur det har gått med organisationens målaktiviteter som ska bidra till att respektive måtts målvärde 2020 nås. I tabellen på sidan 5 redovisas den procentandel av aktiviteterna som under januari–augusti har genomförts planenligt. En stor andel genomförda aktiviteter indikerar att målarbetet är i fas, vilket i sin tur tyder på att denna aspekt av målet kan vara på väg att nås 2020. I tabellen anges med ett (*Ja*) eller ett (*Nej*) om det utifrån aktiviteterna bedöms att målvärdet kommer att nås vid årets slut.

I den kommande årsredovisningen kommer samtliga resultatmått att följas upp med den direkta metoden, där halvårsutfallet jämförs med årets målvärde.

Resultatmåttarna hämtas från öppna källor

Med ett undantag hämtas resultatmåttarna från öppna källor som myndigheter eller organisationer publicerar för alla eller åtminstone många av landets kommuner. Därmed kan Ludvika kommuns nivå och utveckling jämföras med andra kommuner.

Måttarna hämtas från Arbetsförmedlingen, Avfall Sverige, EkoMatCentrum, Myndigheten för ungdoms- och civilsamhällesfrågor, Post- och telestyrelsen, Skolverket, Statistiska centralbyrån (SCB), Sveriges Ekokommuner samt Sveriges Kommuner och Regioner (SKR).

Drygt hälften av måttarna publiceras också på *kolada.se*, som är en öppen och kostnadsfri databas med nyckeltal om landets kommuner och regioner. Kolada drivs av Rådet för främjande av kommunala analyser (RKA).

4.2 Delårsuppföljning av resultatmått

Grundskolelevernas kunskaper och betyg ska förbättras

I flera års tid har kunskapsresultaten (betygsnivån) för avgångselever i kommunens grundskolor varit klart lägre än i flertalet andra kommuner. Men både 2018 och 2019 steg medelbetygen. Och i fjol avancerade Ludvika för tredje året i rad i rankingen till plats 198 bland landets 290 kommuner, där högst nivå ger plats 1.

Målsättningen för 2020 är att betygen ska fortsätta förbättras, så att kommunen avancerar ytterligare i rankingen och når en placering bland den främsta fjärdedelen, det vill säga rankingplats 72 eller bättre.

Definition och källa

Resultatmättet hämtas från Skolverket och visar kommunens rankingplacering bland landets 290 kommuner avseende genomsnittligt meritvärde (bokstavs betyg omräknat till sifferbetyg) för elever som avslutar grundskolan.

Rankingplaceringen är ett tal mellan 1 och 290, där 1 ges till kommunen med högst betyg.

Statistiken avser elever i kommunala och fristående skolor belägna i kommunen, oavsett elevernas folkbokföringsort (s.k. lägeskommun).

Maximalt meritvärde är 340 (17 ämnen à 20 poäng).

Bedömning av måluppfyllelsen

Årets preliminära genomsnittliga meritvärde för avgångselever i kommunens grundskolor ligger kring 213 (av maximala 340), det vill säga i stort sett samma nivå som i fjol. Vad detta innebär för kommunens rankingplacering 2020 blir klart först när betygen för alla landets publiceras, vilket troligen sker senare i höst.

Den preliminärt oförändrade betygsnivån tyder på att det kan bli svårt att avancera i rankingen bland landets 290 kommuner. Det är därför inte troligt att årets målvärde, som är rankingplacering 72 (1=bäst), kommer nås. Det tyder på att denna aspekt av målet *En av landets bästa skolkommuner* inte är på väg att nås 2020.

Sett över hela femårsperioden 2016–2020 har dock kunskapsresultaten och medelbetygen förbättrats i Ludvika kommun. Jämfört med 2015 har betygen stigit från 204 till preliminärt 213. Det är preliminärt en större förbättring än i landet som helhet.

Även andra positiva inslag kan nämnas. Det har blivit betydligt fler avgångselever med tillräckligt många godkända betyg för att de ska bli behöriga till ett yrkesprogram på gymnasiet. Sedan 2017 har andelen stigit från 76 procent till preliminärt 86–87 procent, vilket är en hög nivå jämfört landet som helhet.

Skolan bedriver ett långsiktigt utvecklingsarbete enligt modellen Kunskapsresan. Målet är att skapa en likvärdig utbildning där alla elever kan lyckas utifrån sina förutsättningar. Bland de konkreta insatserna kan nämnas regelbundna resultatuppföljningar, kollegialt lärande pedagoger emellan samt rektors pedagogiska ledarskap. Kunskapsresan baseras på vetenskaplig grund och erfarenheter från framgångsrika skolor.

För att stärka elevernas kunskaper har lärare, rektorer och förvaltningsledning under läsåret 2019/2020 fortsatt jobba med ett starkt fokus på studieresultat. Vid fyra tillfällen under året registrerar all undervisande personal kunskapsläget för samtliga elever. Rektorer och lärare kan sedan möta behov på individ-, klass-, årskurs- och enhetsnivå med riktade insatser.

Under året avsattes också pengar för resultatförhöjande insatser, som på högstadiet har använts till studiecoacher som stöttar och motiverar elever i skolarbetet. Nya

Solviksskolan F-6 togs i bruk 2019 och har bland annat interaktiva skärmar i klassrummen och flexibel möblering som ger nya pedagogiska möjligheter.

Även andra insatser något eller några år bakåt i tiden kan nämnas. Exempelvis har skolstrukturen ändrats och skolan digitaliserats. Det har även skett satsningar på nyanländas resultatutveckling samt systemet med förstelärare. En särskild satsning har gjorts på elevhälsan för att främja alla elevers välmående, trygghet, närvaro och ytterst kunskapsutveckling.

Satsningen på att bli en av landets bästa skolkommuner fortsätter. Genom gemensamma arbetsätt och rutiner för undervisning och uppföljning, ska skolan bli bättre på att ge eleverna de kunskaper de behöver få med sig från grundskolan.

Gymnasieelevernas kunskaper och betyg ska förbättras

Efter tre års förbättringar nådde 2018 medelbetygen för kommunens avgångselever i gymnasiet en nivå högre än genomsnittet för alla landets kommuner. Men i fjol sjönk medelbetygen rejält, och kommunen föll i rankingen till plats 251 av landets 290 kommuner (1=bästa kommun).

Målsättningen för 2020 är att betygen ska förbättras jämfört andra kommuners medelbetyg, så att Ludvika kommun avancerar i rankingen och når en placering bland den främsta fjärdedelen, det vill säga plats 72 eller bättre.

Definition och källa

Resultatmättet hämtas från Skolverket och visar kommunens rankingplacering bland landets 290 kommuner avseende genomsnittlig betygspoäng för elever som avslutar sin gymnasieutbildning.

Rankingplaceringen är ett tal mellan 1 och 290, där 1 ges till kommunen med högst betyg. Statistiken avser elever folkbokförda i kommunen, oavsett i vilken kommun deras skolor är belägna (s.k. hemkommun). Maximal betygspoäng är 20.

Kommunens preliminära medelbetyg för vårterminen 2020 hämtas från de gymnasieskolor som finns i kommunen.

Bedömning av måluppfyllelsen

Den preliminära genomsnittliga betygspoängen för kommunens avgångselever i gymnasieskolan 2020 ökade påtagligt jämfört med motsvarande preliminära betyg 2019. Vad detta innebär för kommunens rankingplacering 2020 blir klart först när betygen för alla landets kommuner publiceras, troligen i december i år.

De ökade preliminära betygen tyder på att det kan bli möjligt att avancera i kommunranking, men det är knappast troligt att det i så fall räcker för att nå årets målvärde, som är placering 72 bland landets 290 kommuner (1=bäst). Det tyder på att denna aspekt av målet *En av landets bästa skolkommuner* inte är på väg att nås 2020.

Medelbetygen avser alla elever som är folkbokförda i Ludvika kommun, oavsett i vilken kommun deras skolor är belägna eller vilken huvudman som driver de skolor de går i. I Ludvika kommuns fall bedrivs gymnasieutbildningen i Västerbergslagens utbildningsförbund (VBU), ett kommunalförbund tillsammans med Smedjebackens kommun, där under senare år närmare tre av fyra av kommunens folkbokförda ungdomar har valt att studera. Resterande elever studerar antingen på privatägda ABB industrigymnasium i Ludvika eller på andra skolor i landet.

Preliminära avgångsbetyg för vårterminen 2020 finns för den majoritet av eleverna som studerade på VBU. Där steg betygen från 12,6 i fjol till 13,3 i år.

Fler unga vuxna ska jobba, studera eller ha en annan sysselsättning

En sida av en bra uppväxtkommun är att så många yngre som möjligt ska kunna jobba, studera eller prova olika jobb. Så få som möjligt ska behöva vara öppet arbetslösa.

Åren 2014–2016 steg arbetslösheten bland unga i kommunen, främst eftersom många i gruppen nyanlända hade svårt att etablera sig på arbetsmarknaden. Bland annat med hjälp av högkonjunkturen förbättrades sedan läget 2017–2018, särskilt bland utrikes födda, för att återigen försämrats 2019 när konjunkturen började mattas av. Vid utgången av 2019 var 6,7 procent i åldersgruppen 18–24 år utan sysselsättning (årsgenomsnitt). Målet för 2020 är att arbetslösheten i åldersgruppen ska sjunka till 4 procent (årsgenomsnitt).

Definition och källa

Resultatmättet hämtas från arbetsförmedlingens månadsstatistik avseende öppet arbetslösa i åldersgruppen 18–24 år. Öppet arbetslösa saknar betalt arbete och deltar inte i något arbetsmarknadspolitiskt program. Måttet avser den procentuella arbetslösheten som en trendsiffra, i form av det säsongsrensade och utjämnade s.k. 12-månadersgenomsnittet.

Bedömning av måluppfyllelsen

Ungdomsarbetslösheten fortsatte stiga första halvåret 2020, först till följd av ett svagare konjunkturläge och sedan på grund av coronapandemin. Vid halvårsskiftet 2020 var 7,6 procent i åldersgruppen 18–24 år öppet arbetslösa (årsgenomsnitt), en uppgång sedan årsskiftet med 0,9 procentenheter.

Därmed kan man redan nu konstatera att årets målvärde, som är högst 4,0 procent öppet arbetslösa ungdomar som ett årsgenomsnitt, inte kommer att uppnås. Denna aspekt av målet *En bra kommun att växa upp i* kommer inte att nås 2020.

Grunden för en hög sysselsättning är en bra skola och att det finns jobb och utbildningsmöjligheter. Det är betydligt lättare att få jobb för dem som har åtminstone gymnasieutbildning. Arbetslösheten bland unga är fortfarande lägre i gruppen inrikes födda jämfört med dem som är födda utomlands.

Självklart rör inte kommunen helt på egen hand över ungas sysselsättning och förankring på arbetsmarknaden. Att arbetslösheten sjönk rejält 2016–2018 och en bit in på 2019 berodde främst på den goda konjunkturen och den stora efterfrågan på arbetskraft, men också på statliga åtgärder liksom en bra lokal samverkan mellan arbetsförmedling, kommun och näringsliv. Enligt arbetsförmedlingen förklaras den ökade arbetslösheten andra halvåret 2019 av ett svagare konjunkturläge och färre statligt subventionerade anställningar. Till detta kom i år coronapandemin, som har orsakat en djup lågkonjunktur och ytterligare ökad arbetslöshet som särskilt har drabbat unga. Det kan nämnas att Ludvikas öppna ungdomsarbetslösheten i år har ökat ungefär lika mycket som i Dalarna och som i landet som helhet.

Riktade kommunala insatser spelar i vissa fall en roll för ungas möjlighet att etablera sig på arbetsmarknaden eller gå från arbetslöshet till utbildning. Det är bland annat tack vare dessa insatser som arbetslösheten länge sjönk i kommunen och utan dessa insatser skulle i dag fler ha saknat sysselsättning. Exempelvis riktar sig Unga med aktivitetsersättning till personer 19–29 år som behöver stöd för att nå egen försörjning. Insatsen kan vara att hitta praktikplats eller studier.

Befolkningen ska växa

Fler invånare ökar ortens attraktivitet, ger ett ökat underlag för service, underlättar etableringar och ger nya möjligheter för framtiden. Det är också gynnsamt för näringsliv och arbetsmarknad och skapar utveckling och tillväxt.

Antalet folkbokförda invånare ökade stort åren 2014–2017, från 26 000 till närmare 27 000. Ett ökat barnafödande bidrog till uppgången, men huvudförklaringen var invandringen av personer som fick asyl i Sverige och blev folkbokförda i Ludvika kommun. Men sedan avstannade befolkningstillväxten och folkmängden har under senare år stabiliserats strax under 27 000. I slutet av 2019 hade kommunen 26 898 invånare. Målsättningen för 2020 är att antalet ska öka till 28 000 till årets slut.

Definition och källa

Resultatmättet hämtas från SCB:s officiella befolkningsstatistik avseende folkbokförda personer.

Bedömning av måluppfyllelsen

Under årets första sex månader minskade antalet folkbokförda invånare med 152 personer, från 26 898 vid utgången av 2019 till 26 746 i juni 2020.

Med stor säkerhet kan man därmed redan nu säga att årets målvärde, som är 28 000 invånare, inte kommer att uppnås. Denna aspekt av målet *En tillväxtkommun* kommer sannolikt inte att nås 2020.

Folkmängdens förändring avgörs av hur många som föds och avlider, liksom av hur många som flyttar till och från kommunen.

Trots höga födelsetal och fortsatt – men minskad – nettoinvandring, stabiliserades först antalet kommuninvånare under 2017 och sjönk sedan något 2018, 2019 och nu även första halvåret 2020. Huvudskälet är en ökad utflyttning till kommuner utanför Dalarna. Utflyttningen har drivits av att många i den stora grupp som under senare år har asylinvandrat till kommunen, efter en tid har valt att flytta vidare till andra delar av landet.

Det är även möjligt att den pågående coronapandemin påverkar kommunens folkmängd, och då inte i första hand genom högre dödlighet till följd av själva sjukdomen covid-19 utan snarare i form av lägre inrikes och utrikes flyttningar. Nettoeffekten är svårbedömd, men mycket talar för att pandemin i år leder till en minskad folkmängd huvudsakligen till följd av en minskad nettoinvandring.

De närmaste åren väntas barnafödandet ligga på ungefär samma nivå som antalet personer som avlider. Då kommer den inrikes och utrikes in- och utflyttningen avgöra hur det går med befolkningens storlek. Enligt den senaste prognosen kommer kommunen ha kring 26 800 invånare i slutet av år 2020, med en svag ökning åren därefter.

För att nå det långsiktiga målet om en växande befolkning behövs därför aktiva åtgärder. Först och främst behöver bostadsbyggandet öka. I övrigt kan folkmängden påverkas med generella insatser som ökar ortens attraktivitet. En bra samhällsservice, attraktiva boendemiljöer, gott om jobb och en bra livsmiljö med goda fritidsmöjligheter och ett rikt föreningsliv är viktigt både för befintliga invånare och för att attrahera nya. Även integrationen av nyanlända spelar roll.

Fler bostäder ska byggas

I kommunen finns fortfarande ett behov av fler bostäder och efterfrågan är stor på attraktiva boendemiljöer. Fler bostäder behövs för att kommunen ska kunna växa och fortsätta att utvecklas.

Målsättningen är att det 2016–2020 ska färdigställas åtminstone 500 inflyttningsklara bostäder i kommunen.

Definition och källa

Resultatmättets helårsutfall hämtas från SCB:s officiella statistik över nybyggda (färdigställda) bostäder i landets kommuner. Måttet avser både småhus och lägenheter i flerbostadshus, men däremot inte fritidshus. Statistiken baseras på uppgifter som landets kommuner rapporterar in. Halvårsutfallet avser kommunens egen mätning.

Bedömning av måluppfyllelsen

Under första halvåret 2020 har preliminärt 6 villor och 17 lägenheter i flerbostadshus (främst seniorboende) färdigställts i kommunen. Troligen kommer det bli ytterligare omkring 5 villor och 53 lägenheter under andra halvåret. Sammantaget bör det alltså bli cirka 80 nya bostäder i år.

Totalt för femårsperioden 2016–2020 kommer det då att ha byggts omkring 125 bostäder, alltså en bra bit ifrån målet 500. Därmed kan man redan nu konstatera att denna aspekt av målet *En tillväxtkommun* inte kommer nås 2020.

Större byggprojekt är ofta komplexa, tidskrävande och ibland även beroende av omständigheter som är svåra att påverka lokalt. Det är därför som kommunen har ett mål för byggandet för en längre period. Tyvärr har byggandet varit otillräckligt för att det ska vara möjligt att nå målet om 500 nya bostäder under femårsperioden 2016–2020, även om det alltså väntas bli relativt många nya bostäder just i år. Under kommande år väntas ytterligare några projekt kunna genomföras, men det är fortfarande oklart när nivån 500 nya bostäder kan komma att nås.

Kommunen styr inte över byggandet på egen hand, men gör mycket för att ha en beredskap som möjliggör och underlättar för byggprojekt. Färdiga planlagda områden utarbetas efterhand för att kunna användas för byggnation av både flerfamiljshus och småhus, bland annat för förtätning och ytterligare byggnation i centrala staden. Efterfrågan är stor på byggbar mark för villor, och småhustomter i attraktiva lägen säljs etappvis. Bygglovsärenden handläggs mycket snabbt. Kontakter tas löpande med externa aktörer för att marknadsföra kommunen som byggort.

Kommunens helägda bostadsföretag LudvikaHem AB bygger och projekterar främst lägenheter. I slutet av 2018 startades två projekt, varav ett för 14 lägenheter i Grängesberg (seniorboende) som blev klart i början av 2020 och ett för drygt 50 lägenheter i centrala Ludvika med inflyttning i slutet av 2020. Ytterligare projekt har påbörjats och fler planeras kommande år.

Även några privata bolag har påbörjat respektive planerar projekt som väntas ge fler bostäder kommande år.

Fler ska ha tillgång till snabbt bredband

Driftsäker internetuppkoppling med hög kapacitet är en del av infrastrukturen och en drivkraft för tillväxt och jobb. Också i övrigt innebär bredbandsutbyggnaden och digitaliseringen nya möjligheter för privatpersoner, företag och offentlig sektor i hela kommunen. De senaste åren har det skett en mycket snabb expansion i kommunen, och andelen hushåll och företag med tillgång till snabbt fiberbaserat eller trådlöst bredband är numera större än på många andra liknande orter.

Kommunens målsättning för 2020 är att åtminstone 90 procent av hushållen ska kunna ansluta sig till bredband med en överföringshastighet om minst 1 000 megabit per sekund. Detta ska jämföras med 87 procent 2018, som var den mest aktuella uppgift som fanns tillgänglig då målvärdet bestämdes i maj 2019. Senare visade det sig att andelen steg till nästan 90 procent i 2019 års mätning.

Definition och källa

Resultatmåtets helårsutfall hämtas från Post- och telestyrelsens (PTS) årliga bredbandskartläggning avseende situationen 1 oktober. Kartläggningen avser andelen hushåll som har tillgång eller absolut närhet till snabbt bredband, dvs som *har anslutit sig* eller *som kan ansluta sig*. Andelen som *faktiskt har anslutit sig* är mindre. Uppgifterna avser trådbundet eller trådlöst bredband med en överföringshastighet om minst 100 megabit/sekund. Kommunens egen ambition avser den tio gånger högre hastigheten 1 000 megabit/sekund. Halvårsutfallet avser kommunens egen uppskattning.

Bedömning av måluppfyllelsen

Under första halvåret 2020 tros andelen hushåll med tillgång eller absolut närhet till snabbt fiberbaserat eller trådlöst bredband ha ökat från nära 90 procent till 91 procent. Andelen väntas öka med ytterligare någon eller några procentenheter till årets slut.

Därmed står det redan klart att årets målvärde – 90 procent täckningsgrad – kommer att nås. Denna aspekt av målet *En tillväxtkommun* kommer därför att nås 2020.

Sett över hela femårsperioden 2016–2020 har det varit en snabbare utbyggnad av bredband i Ludvika kommun jämfört med landet som helhet. Sedan 2015 har täckningsgraden stigit från 53 procent till troligen omkring 93 procent vid utgången av 2020.

Under 2015 tog utrullningen av fiber rejäl fart, främst i kommunens centralort. Under 2016–2019 gav satsningen goda resultat främst på mindre orter och i byarna, men det sker också en fortsatt utbyggnad i mer tätbebyggda områden. Ytterligare utbyggnad kommer ske de närmaste åren.

Marknadskrafterna klarar att täcka stora delar av centralorten och andra tätbebyggda områden. Kommunen jobbar aktivt tillsammans med partners för att sprida bredband också till mer glesbefolkade delar, där det är svårt för bolag att få lönsamhet. För att nå utbyggnads målet till 2020 har kommunen satsat cirka 30 miljoner kr i investeringsmedel 2016–2020, och till det kommer omkring 10 miljoner kr från EU samt statligt stöd.

Kommunens bredbandsstrategi samordnar och driver på utbyggnaden, i samarbete med främst partnern IP-Only och det lokala energibolaget VB Energi som kommunen är delägare i.

Fler vuxna ska jobba, studera eller ha en annan sysselsättning

En förutsättning för tillväxt är att så många som möjligt arbetar, studerar eller har någon annan sysselsättning som ökar möjligheterna att få ett jobb. Så få som möjligt ska behöva vara öppet arbetslösa.

Åren 2015–2017 steg den öppna arbetslösheten något i Ludvika kommun, när många i den ökande gruppen nyanlända utrikes födda hade svårt att etablera sig på arbetsmarknaden. Men under 2018 förbättrades läget, för att återigen försämrats 2019 när konjunkturen började mattas av. Vid utgången av 2019 var 4,9 procent i åldersgruppen 25–64 år utan sysselsättning (årsgenomsnitt).

Definition och källa

Resultatmättet hämtas från arbetsförmedlingens månadsstatistik avseende öppet arbetslösa i åldersgruppen 25–64 år. Öppet arbetslösa saknar betalt arbete och deltar inte i något arbetsmarknadspolitiskt program. Mättet avser den procentuella arbetslösheten som en trendsiffra, i form av det säsongsrensade och utjämnade s.k. 12-månadersgenomsnittet.

Målet för 2020 är att arbetslösheten i åldersgruppen ska sjunka till 3 procent (årsgenomsnitt).

Bedömning av måluppfyllelsen

Arbetslösheten fortsatte stiga första halvåret 2020, först till följd av ett svagare konjunkturläge och sedan på grund av coronapandemin. Vid halvårsskiftet 2020 var 5,6 procent i åldersgruppen 25–64 år öppet arbetslösa (årsgenomsnitt), en uppgång sedan årsskiftet med 0,7 procentenheter.

Därmed kan man redan nu säga att årets målvärde, som är högst 3,0 procent öppet arbetslösa som ett årsgenomsnitt, inte kommer att uppnås. Denna aspekt av målet *En tillväxtkommun* kommer inte att nås 2020.

Enligt arbetsförmedlingen förklarades den ökade arbetslösheten under 2019 av ett svagare konjunkturläge och färre statligt subventionerade anställningar. Till detta kom i år coronapandemin, som har orsakat en djup lågkonjunktur och ytterligare ökad arbetslöshet i hela landet.

Kommunen bedriver flera insatser, ofta i samarbete med arbetsförmedlingen, för att få personer att gå från arbetslöshet till egen försörjning eller utbildning. Dessa insatser bidrar till att hålla nere arbetslösheten, som annars skulle ha varit på en högre nivå. Extratjänster samt praktik och handledning på företag är två exempel. Ett annat är Jobbslussen, där personer med försörjningsstöd får ett personligt stöd i form av exempelvis praktik men också handledning och coachning för att motivera till jobb eller studier. Kommunen har också egna verksamheter, som Sporthallens café, med möjlighet att testa en arbetsplats inför praktik på ett företag.

Insatser görs också för att ta till vara nyanländas kompetens och yrkeserfarenhet. Exempelvis matchas högutbildade direkt mot bristyrken i kommunens organisation. Ett annat exempel är nyanlända som praktiserar inom vården och samtidigt läser sfi eller studerar till undersköterska på VBU:s vård- och omsorgscollage.

Kommunen ska servera mer ekologisk mat

Kommunen har som mål att servera mer ekologisk mat i verksamheterna. En ökad ekologisk produktion bidrar till att uppfylla de svenska miljömålen, när exempelvis kemiska bekämpningsmedel inte används. En större biologisk mångfald och högre ambition för djurens välfärd är andra faktorer som talar för ekologisk produktion.

Precis som kommunsektorn som helhet har Ludvika kommun över en flerårsperiod ökat andelen ekologiskt i den mat som serveras inom främst förskola, skola, fritidshem och äldreomsorg. Under åtminstone den senaste 10-årsperioden har kommunen haft en större ekoandel, jämfört med genomsnittet för övriga kommuner som har gjort samma mätning.

Målet för 2020 är att det ska vara minst 60 procent ekologiska livsmedel i den mat som kommunen serverar. Detta ska jämföras med 42 procent 2018, som var den mest aktuella uppgift som fanns tillgänglig då målvärdet bestämdes i maj 2019. Senare visade det sig att andelen sjönk till 37 procent i 2019 års mätning.

Definition och källa

Resultatmättet baseras på en egen mätning i kommunen, som rapporteras till EkoMatCentrum.

Mättet beräknas som kostnaden i kronor för inköpta ekologiska livsmedel dividerat med kostnaden för totala mängden inköpta livsmedel.

Mättet avser ekologiska livsmedel enligt KRAV-märkning, EU:s miljösymbol för ekologiska livsmedel eller andra likvärdiga symboler där det finns en erkänd certifiering som garanterar produktens ekologiskt producerade innehåll.

Bedömning av måluppfyllelsen

Andelen ekologisk mat som serveras i kommunens verksamheter har minskat från 37 procent under 2019 till 36 procent under första halvåret 2020.

Därmed kan man redan nu säga att årets målvärde, som är 60 procent ekoandel för helåret 2020, inte kommer uppnås. Prognosen för helåret 2020 är 33 procent.

Denna aspekt av målet *En miljövänlig kommun* kommer alltså inte att nås 2020.

Att kommunens fortfarande förhållandevis stora ekoandel fortsatte minska första halvåret i år har med ekonomi att göra.

Livsmedelspriserna har generellt stigit kraftigt under senare år, vilket har inneburit ökade kostnader för kommunen. Coronapandemin har i år inneburit ytterligare prisökningar. Ekologiska produkter kostar i regel mer än konventionella, och ibland är prisskillnaden stor.

För att hålla årets inköpsbudget har det bedömts nödvändigt att under 2020 minska på de ekologiska råvarorna. I den ekonomiskt ansträngda situationen kan man alltså redan nu säga att årets mål om kraftigt ökad ekoandel inte kommer att nås. Tvärtom väntas ekoandelen sjunka under andra halvåret för att hamna kring 33 procent för helåret 2020.

Kostverksamheten arbetar aktivt för att ta miljöhänsyn även på andra sätt. Några exempel:

- Säsongsanpassa matsedlar och salladsbufféer
- Minska matsvinnet och ta tillvara rester
- Handla av lokala leverantörer, gäller främst grönsaker och mejeri

Energianvändningen i kommunens lokaler ska minska

En stor del av koldioxidutsläppen i Sverige kommer från fastigheter. En minskad energianvändning i kommunens lokaler bidrar till att uppfylla de nationella miljömålen, där exempelvis fossila bränslen ska fasas ut.

År 2019 var energianvändningen i kommunorganisationens lokaler 166 kilowattimmar (kWh) per kvadratmeter (m²). Målsättningen för 2020 är att det ska ske en minskning till 139 kWh/m².

Definition och källa

Resultatmättet baseras på en egen mätning i kommunen. Mätningen avser mängden inköpt energi till lokaler (fjärrvärme, olja, naturgas, biobränsle, biogas, fjärrkyla samt el) i kWh dividerat med lokalytan. Energianvändningen avser både uppvärmning och verksamhetsel. Mätningen avser både kommunens egna lokaler och lokaler i majoritetsägda bolag.

Bedömning av måluppfyllelsen

Under första halvåret 2020 var energianvändningen i kommunens lokaler 85 kWh/m², jämfört med 91 kWh/m² motsvarande period i fjol. Det är energianvändningen för uppvärmning som har minskat, medan användningen av verksamhetsel ligger i stort sett oförändrad.

Under årets sex första månader har alltså den totala energianvändningen minskat med 5 kWh/m² jämfört med motsvarande period i fjol. Trots förbättringen kan man inte räkna med att målsättningen för helåret 2020, som motsvarar en minskning med 27 kWh/m² jämfört med 2019, kan nås. Denna aspekt av målet *En miljövänlig kommun* kommer alltså inte att nås 2020.

Den extremt varma januarimånaden innebar ett mindre behov av uppvärmning än normalt. Det är huvudförklaringen till den minskade energianvändningen under årets första halvår. Men också det systematiska energiarbetet ger vissa positiva resultat. Ett exempel är optimerade drifttider för ventilation på vissa skolor.

Trots detta har insatserna så här långt varit otillräckliga för att det ska vara möjligt att klara den önskade nedgången av energianvändningen till 2020. Men med en kombination av åtgärder kan det vara möjligt med några års fördröjning.

Det finns en stor potential i samband med nybyggnationer, som är betydligt mer energieffektiva än det genomsnittliga befintliga beståndet. Förskolan i Gonäs och LSS-boendet i Marnäs är två sådana lokaler som har tagits i bruk i år, och som i bägge fallen dessutom är utrustade med solceller på taken. Det finns ytterligare pågående och planerade byggnationer som kommer ge en positiv effekt på energianvändningen kommande år.

Det finns även stora behov av energieffektiviseringar i befintliga lokaler. På sina håll krävs kostsamma investeringar. Men generellt behövs också många mindre åtgärder, som sammantaget kan göra stor skillnad utan att kosta särskilt mycket.

Arbetet underlättas av den under 2018 och 2019 genomförda överföringen av fastigheter från Ludvika kommun till helägda Ludvika kommunfastigheter AB, som har till uppgift att äga och förvalta fastigheter. Bolaget kan ta ett nödvändigt helhetsgrepp om fastighetsbeståndet. Bolagets energi- och miljöplan anger flera åtgärder som ska vidtas för att nå en minskad energianvändning, varav vissa är igång medan andra är i ett startskede.